

Tudomány- és technikatörténet

Mérnökként, tanárként több mint 40 éve foglalkozok amatőr módon tudomány- és technikatörténettel, magyar találmányokkal. [A cikk írója a Vasváry-gyűjtemény tudósokra vonatkozó anyagát is tanulmányozta az 1980-as években.] Ezen ismereteimet először óráim színesítésére, a figyelem felkeltésére használtam, de később rájöttem, hogy célszerű lenne ezeket közkinccsé tenni. Ebben volt segítségemre a Székesfehérváron működő Vörösmarty Rádió, amely 2005.12.07 és 2013.05.27 között 20 interjút készített velem híres **magyar mérnökökről, feltalálókról, tudósokról, Nobel-díjasokról, az öt „marslakóról”, matematikusokról**. Az érintett személyek születési/halálozási dátumának közelében a rádió ezeket folyamatosan megismétli. Később a XX. század két zsenije *NEUMANN JÁNOS* és *ALBERT EINSTEIN*, került az érdeklődésem középpontjába, akiről előadást is tartottam, utóbbit a Galileowebcast az interneten is közvetítette. Amerikában különböző újságok mindkettőjüket a század emberének is megválasztották. (Csak érdekességként jegyzem meg, hogy Einstein titkára Neumann tartotta a nagyobb zseninek, de ugyanezen a véleményen volt mindkettőjük közös barátja Wigner Jenő Nobel-díjas fizikus is.) 2003-ban ismerkedtem meg Neumann lányával, *Marina von Neumann Whitmannal*, akivel emailen keresztül levelezésben vagyok abból a célból, hogy még több mindent tudjak meg a két említett tudós magánemberi és tudományos kapcsolatáról, amely a tudománytörténetben még nem kellően feltárt terület. *Einstein és a magyarok kapcsolata* szintén a kutatott témáim közé tartozik, amelyről már tudománytörténeti konferenciám is adtam elő, és amelyről hamarosan cikkem is meg fog jelenni. E munkámban a szegedi egyetemen matematika-fizika szakos tanári diplomát szerzett *Illy József* van segítségemre, aki az amerikai EINSTEIN PAPERS project (CALTECH) tudománytörténész tagjaként az Einstein összkiadás (CPOAE) egyik szerkesztője.

A Bolyaiak bűvöletében

Egyetemista koromban a Szolnoki Szigligeti Színház művésznének előadásában láttam Kocsis István: *Bolyai János estéje* c. monodrámáját, amely olyan megrendítő hatással volt rám, hogy azóta is mindent megvásárolok és elolvasok, ami a Bolyaiakkal kapcsolatosan Magyarországon illetve Erdélyben megjelenik, illetve minden velük kapcsolatos anyagot letöltök az internetről. Így egy egyedülálló könyv és cikkgyűjteményt hoztam létre, melynek gazdagságát Oláh-Gál Róbert Csíkszeredán élő Bolyai-kutató is elismerte. Minden ma élő Bolyai-kutatót személyesen ismerek, akikkel konferenciákon, Bolyai-vacsorákon kerültem kapcsolatba, melyeket saját költségemen látogatok. A Bolyaiak életének és munkásságának népszerűsítését több mint 35 éve végzem. Talán e miatt is kaptam Weszely Tibor Bolyai-kutatótól a „*Bolyai kultusz népszerűsítője*” titlust.

Matematika, fizika

E két tantárgy tanáraként sok didaktikai tapasztalatra tettem szert, illetve alkalmanként magam is rájöttem egy-két dologra, melyeket publikációk formájában szintén közre kívánok adni. Emiatt is vagyok mostanában előadóként aktív résztvevője matematika didaktikai konferenciáknak, országos fizikatanári ankétoknak. Matematikában főként az egyszerűsítések híve vagyok, így a *határérték számítás, egyenlőtlenségek megoldása, differenciálszámítás, bizonyítások* terén értem el olyan eredményeket, melyek folytán azok tanítása/tanulása lényegesen leegyszerűsödik. Ezek publikálását folyamatosan végzem. Eddigi legnagyobb elismerést Erdős Pál világhírű matematikusunktól kaptam, aki a *Bernoulli-egyenlőtlenségre* adott bizonyításomról 1996-ban azt mondta, hogy „Ötletes, a Könyvbe való! Ma a világon ez a legegyszerűbb bizonyítás erre az egyenlőtlenségre. A közeljövőben mindkét területen egy-egy eszközt fogok szabadalmaztatni, de erről többet most nem írhatok.

Főként a Kolozsváron megjelenő *MATLAP*-ban, az elektronikus formájú *NUKLEON*-ban, a *FIZIKAI SZEMLE*-ben, illet az utóbbi időben az Amerikában 1891-ben alapított *Amerikai Magyar NÉPSZAVA SZABADSÁG Tudomány* rovatában jelennek meg írásaim, de más folyóiratokban is publikálok.

Mindezeket a picaso.hu nevű, saját szerkesztésű honlapomon adom közre.

Varga János
vargaj.szfv@gmail.com